

Nieuwsbrief nr. 111

(tweede kwartaal 2025)

Onbekende molens

De rechter binnenkruier op de kaft van Molencatalogus nr. 146 is de voormalige molen van de Volendamerpolder te Volendam. De linker molen is de nog bestaande Berkmeermolen bij Obdam. Deze oplossingen werden ons aangereikt door onder meer Willem Roose (Gouda) en Gerard Barendse ('s-Gravenzande) en zijn later nog door anderen bevestigd.

Hartelijk dank aan alle meedenkers!

Lezing

Op 20 maart jongstleden hield onze voorzitter John Verpaalen een lezing aan de hand van een PowerPoint presentatie voor de vzw *Informativa* in Sint-Michiels, een deelgemeente van Brugge. Het thema was uiteraard: de molens van Brugge en de Brugse ommelanden. Zo'n 25 toehoorders kregen even mooie als zeldzame beelden voorgeschoteld van zowel bestaande als verdwenen ros-, water- en windmolens in deze regio, uiteraard met alle relevante informatie. Het werd een boeiende, virtuele reis van anderhalf uur door 'Molenland Vlaanderen'. De spreker werd na afloop dan ook beloond met een warm applaus.

De werkzaamheden aan het motorhok in Nispen zijn begonnen

In deze Nieuwsbrief hebben we al eerder aandacht besteed aan het bedreigde motorhok naast de molen van Nispen in de gemeente Roosendaal. Nadat een projectontwikkelaar het molenerf en de molenaarswoning had opgekocht, werden er plannen ontwikkeld om hier zeven woningen te realiseren. Daartoe zouden alle gebouwen worden gesloopt, uiteraard met uitzondering van de beltmolen (Rijksmonument) en het muldershuis (gemeentelijk monument). Na een intensieve lobby in samenwerking met de Vereniging De Westbrabantse Molens, waarbij alle politieke fracties in de gemeenteraad werden uitgenodigd voor een bezoek aan de molen, zijn we erin geslaagd om het motorhok te behouden. De gemeente kocht het pand niet alleen aan, maar stelde ook een fors bedrag beschikbaar om het te laten renoveren met het oog op een molengerelateerde functie in de toekomst. Daartoe werd een plaatselijke stichting 'De Windschuur' in het leven geroepen, waarin ook Stichting Levende Molens is vertegenwoordigd.

Intussen kunnen we melden, dat de renovatie van het karakteristieke bijgebouw in volle gang is. Naar verwachting zal het bezoekerscentrum binnen nu en enkele maanden feestelijk worden geopend. Omdat de molen van Nispen dit jaar precies 175 jaar bestaat, wordt een speciaal jubileumboek uitgegeven waaraan tal van auteurs medewerking verlenen. Wordt vervolgd!

Het Merelaantje wordt gered!

In Londerzeel staat sinds 1973 een kleine standaardmolen op torenkot, die oorspronkelijk in 1930 te Gistel werd opgetrokken door Alfred Ronse en die in 1938 werd overgebracht naar het dorp Slijpe. Dit unieke molentje is al lange tijd in verval. De roeden zijn verwijderd en de gemeente Londerzeel had geen intenties om in de penibele situatie verandering aan te brengen. Op initiatief van onze stichting werd in september 2022 een werkbezoek gebracht aan de molensite, waarbij enkele vertegenwoordigers van de gemeente aanwezig waren, alsook medewerkers van het Comité Jean Pain, een organisatie voor ecologische houtcompostering op wiens terrein de molen staat. Verder gaven *acte de présence*: molenbouwers John en Jan de Jongh, Alain Goublomme van Molenforum Vlaanderen, Dominique Lormans van de Dienst Onroerend Erfgoed en John Verpaalen namens onze stichting. De conclusie van de molenbouwers was, dat het molentje zeker nog te redden valt tegen niet al te hoge kosten als er snel zou worden ingegrepen. Daarna bleef het echter meer dan een jaar stil. Voor ons een reden om nogmaals contact te zoeken met het gemeentebestuur met een dringend verzoek om de zaak vlot te trekken. In reactie op ons schrijven werd een vergadering belegd met alle betrokkenen op 28 februari 2024. Nieuwe afspraken volgden, met als eindresultaat dat de gemeenteraad bereid is gevonden om de molen voor 99 jaar in erfpacht te schenken aan het molenmakersbedrijf De Jongh, op voorwaarde dat 't Merelaantje behouden blijft voor de plaatselijke gemeenschap en dus maalvaardig wordt gerestaureerd. De kosten van deze restauratie komen voor rekening van de molenmaker. De gemeente komt wel over de brug met een 'bruidsschat' van € 10.000,--. Dankzij bemiddeling van onze stichting zullen ook de erfgenamen van Alfred Ronse eenzelfde bedrag op tafel leggen. Voorts neemt de gemeente Londerzeel de kosten van de notariële akte op zich. Aan de lijdensweg van het bijna honderd jaar oude molentje zal dus binnen afzienbare tijd een halt worden toegeroepen, mede dankzij onze stichting. Uiteraard blijven we de ontwikkelingen op de voet volgen.

Het succes van 'Hondenmolens in de Lage Landen'

Op 16 november vorig jaar werd het boek van Jan Delcour en John Verpaalen gepresenteerd in Essen en nu al zijn bijna alle 250 exemplaren de deur uit. Een herziene heruitgave en derde druk wordt dan ook overwogen, want intussen hebben de auteurs weer nieuwe voorbeelden ontdekt van bestaande en verdwenen hondenmolens in zowel Nederland en België als Noord-Frankrijk. Bovendien blijkt ons boek een inspiratiebron te zijn voor anderen om een dergelijk werktuig op te richten of te restaureren. Een mooi voorbeeld is het kleine openluchtmuseum *Bachten de Kupe* te Izenberge (gemeente Alveringem) dat dankzij Jan Delcour de beschikking heeft gekregen over een tredrad dat elders was afgedankt. Hiermee zal een bedrijfsvaardige botermolen met een educatieve functie worden gereconstrueerd.

Molencatalogus

De huidige frequentie van onze Molencatalogus staat al lange tijd op vier edities per jaar. De kans bestaat, dat we met ingang van 2026 helaas moeten terugvallen op drie afleveringen, vanwege stijgende kosten en een dalend aantal abonnees. Het definitieve besluit hiertoe is nog niet genomen, maar wordt serieus in overweging genomen door het bestuur.